

A Városháza termálfűtése

— Válasz Lóczy Lajos dr. cikkére —

Az Ujság 1943 május 20-i számában cikk jelent meg a Városháza termálfűtésének kérdéséről. Ebben a cikkben rámutatnak arra a nyilvánvaló ellentétre, amely a fűtés bevezetését célzó mélyfúrás engedelmzése és keresztülvitele ügyében Lóczy Lajos dr. tanár ur 1941. évi és 1931. évi felfogása és az általa hivatalosan is kinyilvánított álláspontja között fennáll. A cikkben a tanár ur saját szavait idéztük és az általa mondottakhoz semmit hozzá nem tettünk és semmit el nem hallgattunk. Szószertint idéztünk.

Erre a cikkünkre Lóczy Lajos dr. egyetemi tanár és a Földtani Intézet igazgatója cikkel felelt, amelyet az Ujság készségesen és lojálisan 1943 július 2-i számában minden változtatás nélkül leköszölt. Ha a professzor ur csupán arra szorítkozott volna, hogy 1931. évi álláspontjának megváltozását magyarázza és okolja meg — a cikkünkben közölt adatok vitathatlan igazsága ellenére is — minden megjegyzés vagy ellenvetés nélkül napirendre tértünk volna az ügy felett, amely — miért is tagadjuk? — nem bennünket feszélyez. De a tanár ur nem ezt tette. Azt állította, hogy az ügyben való szereplését „az igazságnak meg nem felőlő módon” tártuk a nagyközönség elé és cikke folyamán a cikk írójának „tévedéseire” való utalással, olyan fölényeskedő és — last but not least — kitanító hangot ütött meg, amelyet — legnagyobb sajnálatunkra — nem hagyhatunk szó nélkül. Mert egy lapnak is és egy újságnak is van — presztízse, amelyet éppen olyan féltő gondossággal őriz, mint — mondjuk — a tudós a maga hírnevét és megbízhatóságát.

★

Tehát: „az igazságnak meg nem felőlő módon” irtuk meg Lóczy Lajos dr. egyetemi tanár urnak, egyik legnevesebb geológusunknak, a városháza udvarán tervezett mélyfúrással szemben elfoglalt álláspontját. Hol és mikor vétettünk az igazság ellen? Ott és akkor-e, amikor megállapítottuk, hogy a székesfőváros által megkérdésztett ötszakértő közül kettő ellenezte a fúrás megindítását és az ellenzők egyike a professzor ur volt — vagy talán ott, ahol a Hidrológiai Közlöny 1932. évi kötetéből szóról-szóra lenyomtatott Lóczy Lajos dr.-nak egy hozzászólását, amelyben a mélyfúrások *mielőbb való megindítását* sürgeti és követeli — tekintet nélkül arra a *nagy rizikóra*, amellyel a fúrások esetleg járnak? A professzor ur éppen olyan jól tudja, mint mi, hogy mind a két megállapításunk az igazságnak — megfelel. Miért vádol hát? Nyilván nem tehet mást és kényelmetlen helyzetéből — támadással akar kikerülni. Sajnos, amikor védekezik és magyaráz, az ellentmondások hinárjába téved. A professzor ur ugyanis azt mondja, hogy az ő véleménye a hévvezeték fokozottabb kihasználásáról a legkisebb mértékben sem változott meg, azonban a „Vizjog” rendelkezési értelmében meglévő gyógyforrás védőterületén új fúrás mélyesztése — általában véve nem engedhető meg”. Hogyan? A hivatkozott törvények: az 1885. évi XXIII. és az 1929. évi XVI. törvények 1931-ben, amikor a tanár ur hozzászólása elhangzott, élő és érvényben levő törvények voltak, amint-hogy azok ma is. Fel kell tehát tételeznünk, hogy a tanár ur *ennek a két törvénynek az ismeretében mondotta el nézetét*. Hiszen, ha valakinek, neki azután igazán ismernie és tudnia kell a törvényt. Ezt azért említjük, mert a professzor ur némi fölénytel állapítja meg e cikk írójáról, hogy annak, aki az ilyen ügybe bele akar szólni „a vonatkozó törvényt is ismernie kell”. Ha a cikk írójának ismernie kell a vizjogi törvényt, mennyivel inkább kell azt ismernie annak, aki a tudós és szakértő tekintélyével és súlyával szól hozzá egy kérdéshez, amely hivatala körébe esik. De a tanár ur *egy szóval sem említette a törvényt*. Sőt még — megint csak szóról-szóra idézzük — a következőket jelentette ki:

— A budai u. n. termális törés mentén a Szent Gellért-fürdő és Békásmegyer között, valamint a margitszigeti és városligeti artézi furásokból ma (1931-ben. A szerk.) legalább is 35—40.000 m³ meleg ásványvíz tör elő naponta. Kétségtelen tehát, hogy ekkora víztömegnél a forrásvédelem nem indokolt. Annakidején a városligeti és a margitszigeti artézi-furás sem csökkentette a meglévő budai hévforrások vizszolgáltatását. Ugyanezt sikerült megállapítani most is...”

A tanár ur nyilván érzi az ellentmondást, amelybe akarata ellenére belesodródott és cikkében ismételtén a hévvezeték feltárása és kihasználása *mellett* foglal ugyan állást, de mindjárt odaállítja a tilalomfát — a vizjogi törvényt, amely — mint mondja — „sok tekintetben kiegészítésre és revízióra szorul”. Tisztelettel megkérdjük a tanár urtól, tette-e hivatalos állásának és tekintélyének megfelelő lépéseket a Vizjogi törvények megváltoztatására? Cikkéből úgy látszik, hogy az egész világ vizjogi törvényhozását ismeri és tanulmányozta azt. Erre vall az a megállapítása is, hogy „Transjordániában, Tripolitániában és Algériában igen magas fejlettséget mutató modern vizjogi törvényekkel találkozunk, amelyek igen szigorú feltételekhez kötik az artézi-kut fúrásokat. Miért nem szorgalmazza tehát a honi törvények korszerű megváltoztatását és miért különbözik nálunk azokat a vízmennyiségméréseket, amelyeket a tanár ur — saját bevallása szerint — egy évtized óta állandóan sürget? Mert itt nem babra megy a játék. Itt egy felmérhetetlen értékű termé-

szeti kincs fel- és kihasználásáról van szó, amely a föld mélyében nagyrészt kiaknázatlanul és felhasználatlanul — vizről lévén szó — poshad. És miért kell az ismeretlen lehetőségek és az esetleg hamis felkábélezések miatt akadályt gördíteni egy egészségesnek és hasznosnak tűnő, terv elé, amely megvalósulása esetén — esetleg óriási előnyt jelent Budapest székesfőváros számára? És ez, amit nem értünk és amit — úgy hisszük — nem ért meg senki. A főváros kötelezettségét vállalt arra, hogy ha a Városháza udvarán mélyített furás káros a meglévő gyógyforrások nézőpontjából, úgy a furást *nyomban* betömi. Ez az eljárás, ha nyomban bekövetkezik — a tanár ur szerint is — kizárja a károsodást. Miért kell ilyen körülmények között megakadályozni a felmerült és részletesen megalapozott és kidolgozott terv keresztülvitelét? Ezek azok a kérdések, amelyekre a tanár ur fejtetésej nem adják meg a választ. Pedig erről és csakis erről van szó.

Minden egyéb mellékes. Még az is, hogy a cikkíró „tévedett”, amikor azt írta, hogy a fúrás ügyében a bányakapitányságot illeti az utolsó szó. Készséggel helyreigazítjuk: a földművelésügyi minisztert illeti a végső döntés joga. A cikk írója nem akart és nem akar egyebet, mint hogy szolgálatot tegyen egy ügynek, amelyet jónak, hasznosnak és a köz nézőpontjából üdvösnek tart. Nagy sajnálattal állapítjuk meg, hogy Lóczy tanár ur magyarázó és mentegetődző írása egy lépéssel sem vitte előbbre a termálfűtési nagy jövővel kecsegtető ügyét.

(Zbd.)

Homonnay Tivadar főpolgármester a keresztény demokráciáról

Wolff Károly halálának évfordulóján, pénteken a MÉP fővárosi szervezetének küldöttsége koszorút helyezett Wolff Károly sírjára. Homonnay Tivadar főpolgármester mondott emlékbeszédet, aki azt hangoztatta, hogy változatlanul a keresztény politikát és keresztény szeretet vallják, majd így folytatta:

— A meggyőződéses kereszténység a rendíthetetlen magyarság eszményei mellett jelentkezik az utóbbi évtizedek történetében és ma is, a demokrácia politikai érvényesülése. A demokrácia címén az elmúlt

időkben különböző országokban és más és más politikai fogalmak kerültek előtérbe. Csak az a demokrácia, amely nem ellensége az ezeréves Magyarországos történelmi hagyományainak, társadalmi összefogásának, formálhat jogot magának az elismertetésre. De ez a demokrácia csak keresztény demokrácia lehet. A mi demokráciánk, úgy érezzük, krisztusi eredetű, amely előtt nincs osztálykülönbség. Az ilyen keresztény és az ilyen nemzeti demokrácia elégíthet ki csak mindenkit.

A GYOSZ felsőházi tagjai

A kormányának a hivatalos lap július 3-i számában megjelent rendeleme értelmében a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének legkésőbb augusztus 15-ig közgyűlést kell tartania s meg kell választania azt a hat felsőházi tag-jelöltet, akik közül kettőt a Kormányzó Ur ő főméltósága a most következő öt esztendőre a szövetség képviselőjében a felsőház tagjaivá ki fog nevezni. Hagenmacher Henrik felsőházi tag elnökle a tegnap délután tartotta meg rendkívüli közgyűlést a GYOSZ, amelynek egyetlen tárgya a felsőházi tagjelöltek megválasztása volt s amely iránt a magyar gyáripar körében rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A közgyűlésen titkos szavazás után felsőházi tagjelölteknek azokat választották meg, akiket az igazgatóságnak és választmánynak Marschall Ferenc titkos tanácsos elnök-

lete alatt kiküldött jelölőbizottsága megválasztásra ajánlott s akik a következők: Chorin Ferenc dr. m. kir. titkos tanácsos, a szövetség volt elnöke, a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. elnöke, Diszka György dr. m. kir. kereskedelmi főtanácsos, a szövetség alelnöke, a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete elnöke, a Magyar Postógyár Rt. vezérigazgatója, Knob Sándor dr. a szövetség vezérigazgatója, Láng Gusztáv m. kir. kormányfőtanácsos, a szövetség alelnöke, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete elnöke, a Láng L. Gépgyár Rt. alelnök-vezérigazgatója, Mátyás Jenő, a Magyar Munkaadók Központja elnöke, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. vezérigazgatója, vitéz Zsilinszky Gábor m. kir. kormányfőtanácsos, a szövetség alelnöke, a Magyar Bauxitbánya Rt. vezérigazgatója.

A téli csata magyar hősei

A borschtschewói Don-szakaszt, majd az alexandrovkai reteszállást védő gyalogrezd hőseinek sorából emelkedik ki Simor Ferenc alezredes önfeláldozóan bátor fegyverténye.

Simor Ferenc alezredes zászlóaljparancsnok január 13-án és 14-én Oskinót védte megerősített zászlóaljával. Zászlóalja parancsnokának személyes példaadásával, az ellenség számtalan tulerejű támadását verte

ezredparancsnoka e harc alatt a Sztalin-ut menti sulyterület védelmével bizta meg.

Simor alezredes maroknyira olvadó védőinek az élén hősiessé szálolt szembe a sokszoros túlerővel.

A legváltóságosabb pillanatban beérkező századerejű tartalék felvillanyozta a védőket, ellentámadásba lendültek és súlyos vérvesztéssel okozva az ellenségnek, üzték vissza a bolsevistákat.

E dicsőséges fegyvertény sikerét azonban Simor alezredes csak haldokolva érthette meg. Az ebben a küzdelemben kapott súlyos sebe oldotta ki nemes életét.

Ugyanekkor sebesült meg és halt hősi halált az ezred itt működő III. zászlóaljának parancsnoka, Hatos György százados is, kinek hősi önfeláldozó küzdelméről már olvastuk a téli csata magyar hőseinek cikksorozatában.

Az ezred I. zászlóaljának parancsnoka, Dózsa Balázs százados Sztorozsevojnán harcolt zászlóaljával.

A zászlóalj január 14-én bátor parancsnoka rendíthetetlen példájára, egymásután veri vissza az ellenség támadásait és csak akkor adja fel állását, mikor az ellenség már Sztorozsevojba hátulról is benyomult. Ekkor súlyos utcai harcok közepette tör magának a zászlóalj zömével utat Dózsa százados, míg a zászlóalj kisebbik része a Donon át vágja ki magát az orosz állásokon keresztül.

Dózsa Balázs százados és Kőmives István tartalékos zászlós, a zászlóalj távbeszélőszakaszának parancsnoka, még ugyanezen a napon a zászlóalj törzs mintegy husz főnyi csoportjával megtámadja az Archangelskojára hátbatámadó századerejű ellenséget és két óra hosszat késlelteti azt a támadása folytatásában. Mikor e csoportnál lőszerhiány jelentkezik, Dózsa százados bátor ellentámadással kézigránátharcban tartóztatja fel az ellenséget.

Az alexandrovkai reteszállásban vívott elkeseredett harcok végére jellemző Bartholy László gazdasági százados kimagasló példát mutató fegyverténye is.

Bartholy gazdasági százados személyesen hozta ki mindennap ezrede küzdő részének az ételmelet és egyéb felvételezést.

A január 16-án nagy erővel megindult ellenséges támadás az állásban érte Bartholy századost.

Bartholy százados maga is fegyvert ragadott gazdasági személyzetével, majd a támadás visszaverése után megindult ellentámadókkal részt vett az előretörésben. Ennek során személyesen ragadott el az ellenségtől egy nehézpuskát, amelyet utóbb hadizsákmányként hozott vissza a reteszállásba.

Oder László főhadnagy-lelkész, az ezred református papja, 15-én és 16-án, az alexandrovkai reteszállás Sztalin-ut menti sulyterületén az ezredparancsnokságon tartózkodott — a téli csata hősei között már külön megemlégett — Torma Ferenc főhadnagy-lelkésszel, az ezred római katolikus tábort lelkészével együtt. Az ellenség minden egyes támadásának visszavetésében mindketten fegyverrel a kezükben vettek részt, súlyos kézigránátharcokat vívtak, sőt az ellentámadásokban is részt vettek maroknyi egységek élén. A harc átmeneti elcsendesedése után fáradhatatlan buzgósággal siettek a sebesültek segítségére s látták el lelki vigasszal haldokló bajtársaikat. (MTI)

Közérdekű munkaszolgálatra bevonult aratómunkások visszabocsátása

A földművelésügyi miniszter 215.203. számú körrendeletével értesítette valamennyi m. kir. gazdasági felügyelőt, hogy a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a közérdekű munkaszolgálatra bevonultak közül a községi előljárással által igazolt aratószerveződéssel rendelkező aratómunkásokat jelentkezésük után azonnal el kell bocsátani. Az ilyen aratómunkások ennélfogva július 1-től kezdve közérdekű munkaszolgálatra való igénybevételre nem jönnek tekintetbe. Ezenkívül elrendelte a honvédelmi miniszter, hogy a közérdekű munkaszolgálatra folyó évi július 1-től kezdve való igénybevétel, illetve behívás alól mentesek az éves szerződést felmutató gazdasági cselédek, amennyiben ebbeli minőségüket községi előljárással bizonyítvánnyal igazolják.